

ТЕМА 7. РИНОК ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ

**Стратегічний аналіз інфраструктури,
динаміки та загроз для сфери
національної безпеки**

Еволюція парадигми: Від «невидимої руки» до об'єкта національної безпеки

Класична теорія (Адам Сміт)

- Ринок як механізм саморегулювання
- Індивідуальні інтереси створюють загальний добробут
- «Невидима рука ринку»

Сучасна теорія безпеки

- ◆ Ринок як складна система взаємодій (право, фінанси, держава)
- ◆ Економічна стабільність = виживання держави
- ◆ Порушення механізмів = пряма загроза суверенітету

Анатомія ринкової екосистеми

Приватна
власність

Економічна
свобода

Конкуренція

Розвинена
інфраструктура

Правове
регулювання

Критична ринкова інфраструктура

Таксономія ринків: Масштаб та Об'єкти

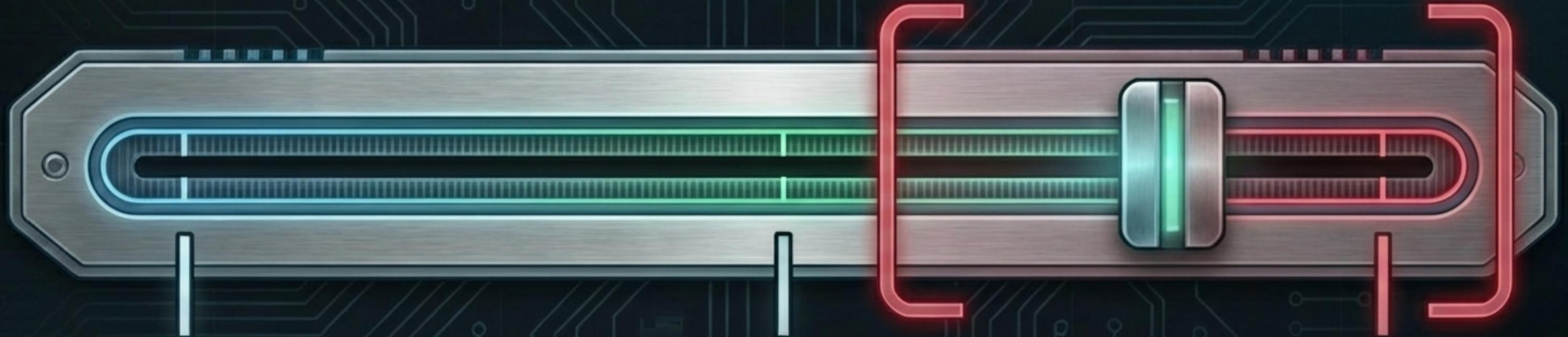
// ДОДАТКОВІ КРИТЕРІЇ: Ступінь зрілості (формуєчі, зростаючі, зрілі, насичені) // Характер товарів (тривалого/короткострокового користування, інноваційні)

Діагностична матриця конкурентного середовища

	● Досконала конкуренція	● Монополістична конкуренція	● Олігополія	● Монополія
Кількість суб'єктів	Велика кількість	Велика кількість	Невелика кількість	Один виробник
Тип продукції	Однорідна	Диференційована (реклама)	Різна	Унікальна
Бар'єри входу	Відсутні	Низькі	Значні	Нездоланні
Приклади	Сільське господарство	Ресторани, одяг	Автомобілі, мобільний зв'язок	Природні/державні монополії

Спектр державного втручання

У секторах критичної інфраструктури та національної безпеки держава зміщує баланс у бік жорсткого регулювання.

Вільний ринок

Економічна свобода,
мінімальне втручання

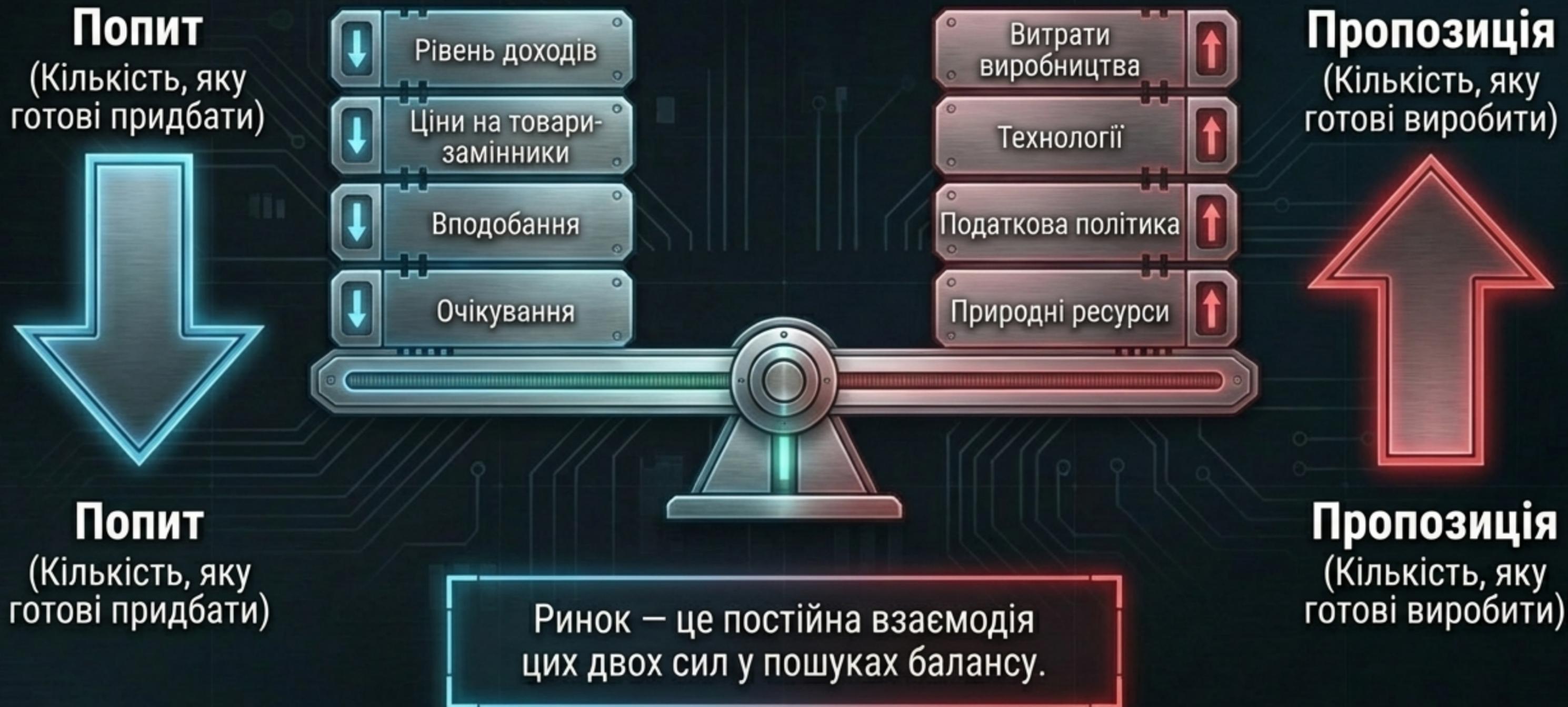
Змішаний ринок

Поєднання ринкових
механізмів та регулювання

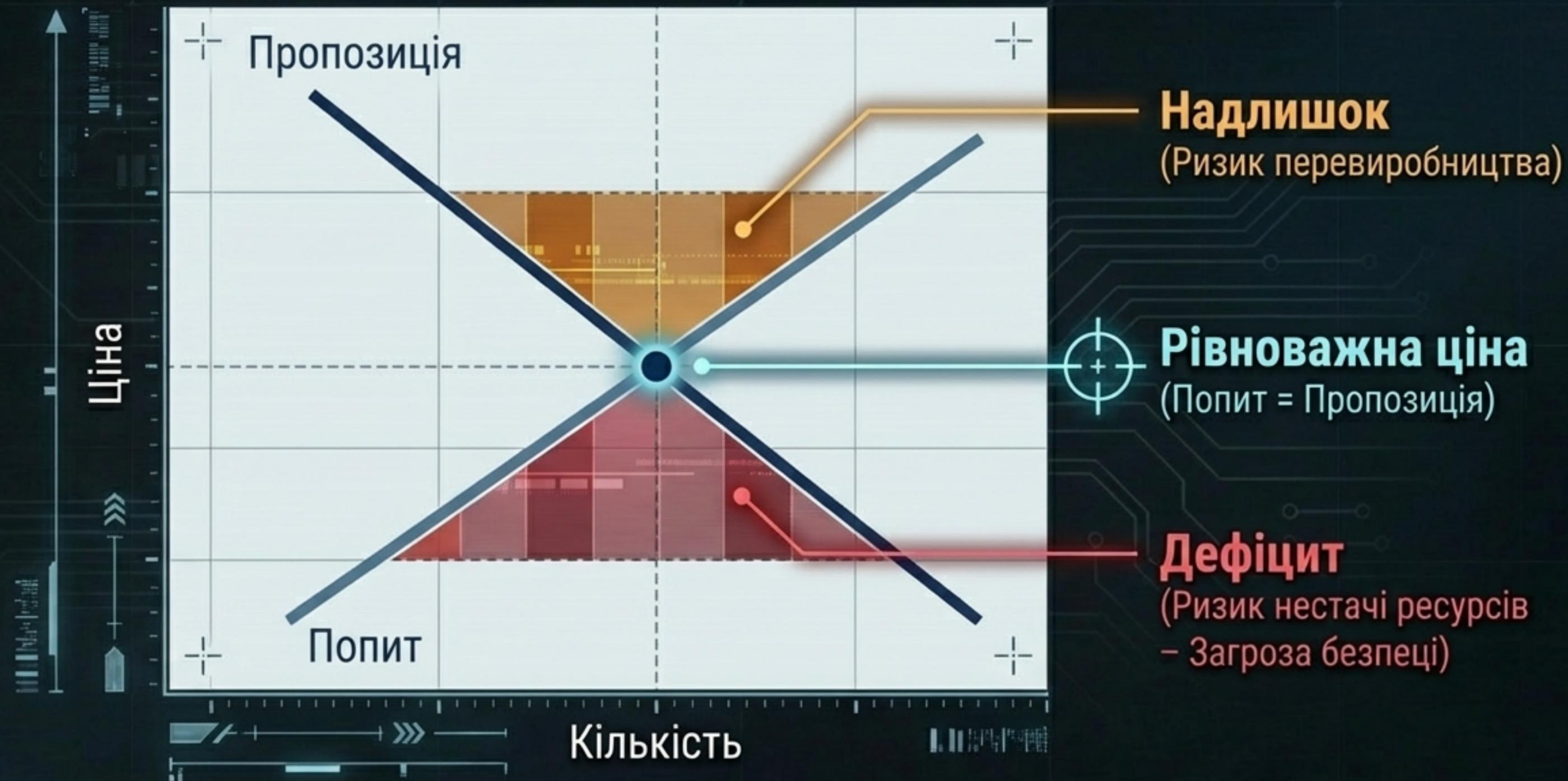
Регульований ринок

Активний вплив через податки,
антимонопольне законодавство,
цінове регулювання

Рушійні сили: Механіка Попиту та Пропозиції

Системна стабільність: Ринкова рівновага

Стратегічна функція конкуренції

Інновації як рушійна сила розвитку технологій та нових продуктів.

Оптимізація процесів та зниження витрат для конкурентоспроможності.

Підвищення стандартів та задоволення потреб споживачів.

Встановлення справедливих цін через ринкову взаємодію.

Економічне суперництво за споживача — це запобіжник від технологічної деградації та неефективного використання ресурсів держави.

Стратегічні ринки: Опори національної безпеки

СУВЕРЕНІТЕТ ТА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ

Енергетичний
ринок

Порушення стабільності цих ринків
генерує каскадні загрози для всієї держави.

Продовольчий
ринок

Ринок
інформаційних
технологій

Ринок
оборонної
продукції

Аналіз загрози 01: Енергетичний дефіцит

1. Тригер

Геополітичний конфлікт → різке скорочення постачання природного газу.

2. Ринковий збій

Зсув кривої пропозиції вліво (Дефіцит та різкий стрибок цін).

3. Наслідки

Зупинка промисловості, інфляція, соціальна напруга.

4. Дії держави

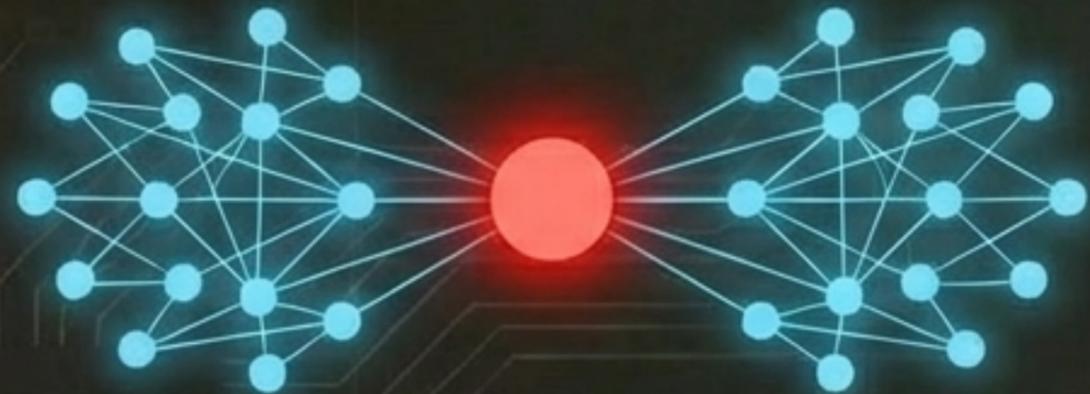
Жорстке цінове регулювання, пошук альтернативних постачальників, раціоналізація споживання.

Аналіз загрози 02: Монополізація телекомунікацій

1. Тригер

Одна компанія бере під контроль 80% ринку телекомунікацій.

2. Ринковий збій

Утворення єдиної точки відмови (Single Point of Failure).

3. Наслідки

Ризик повного інформаційного блекауту, витік даних, диктат цін.

4. Дії держави

Застосування антимонопольного законодавства, примусовий поділ активів, стимулювання конкурентів.

Аналіз загрози 03: Продовольчий шок

1. Тригер

Кліматична аномалія (посуха) призводить до втрати врожаю зернових.

2. Ринковий збій

Каскадний колапс пропозиції, базові товари стають недоступними.

3. Наслідки

Продовольча криза, падіння рівня життя, загроза масових заворушень.

4. Дії держави

Розбронювання державних резервів, експортні квоти, субсидії виробникам.

Синтез: Ринок як щит національної безпеки

Розвиток конкуренції

(Запобігає монопольним загрозам та стимулює інновації)

Ефективне регулювання

(Захищає критичну інфраструктуру та згладжує шоки)

Стабільна політика

(Забезпечує передбачуваність для учасників ринку)

Для сучасної держави стабільність ринків стратегічних товарів і послуг є базовим фундаментом забезпечення національної безпеки та суверенітету.